XVIII. évfolyam, 45. szám. Inregistrat sub No. 3728. 9/V. 1938. S. III. 1938. november 12.

MAGYAR NÉP
KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
egész évre 150.— L., félévre 85.— L.
Egyes szám ára 4.— L.
Külföldre egész évre 250.— L.

Laptulajdonos: Magyar Nép R. T.
Főszerkesztő: Gyallay Domokos.
Felelős szerkesztő és ügyv. igazgató: dr. Szász Ferenc.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
CLUJ,
Strada Baron L. Pop 5. szám.
Megjelenik minden szombaton.

Mihály nagyvajda ünneplése.

Mihály nagyvajda születésnapját és névnapját november hó 8-án, névnapján, egyesitett ünnep keretében ülte meg az ország népe. Az ünnepnapon hálaadó is-

tentiszteletet tartottak Románia összes templomaiban. Bucurestiben a pátriárka mondott ünnepi misét, amelyen a kormány valamennyi tagja jelen volt. Az ünnepélyes mise után a kormány tagjai a királyi palotában hódolatukat fejezték ki Mihály nagyvajda előtt.

A béke újabb győzelme.

A béke ügye megint nagy győzelmet aratott. Egy vitát, amelyben az ellenfelek már fegyverhez nyultak, a fegyverek használata nélkül lehetett megoldani. Magyarország és Csehszlovákia közt uj határt vontak békés eszközökkel. Münchenben a nagyhatalmak összecsapását akadályozták meg, Bécsben annak vetettek gátat, hogy két szomszédos, középeurópai ország vérrel és vassal keresse a maga igazát.

Emberi nézőpontból tekintve a béke ügye talán még szebb erkölcsi győzelmet aratott az utóbi esetben. Magyarország és Csehszlovákia ugyanis a maguk jobb belátásuk alapján választották a békés megoldás utját: a *döntő bíróságot.*

Az itélet elhangzott és a sok veszedelemmel fenyegtő pör befejeződött: Középeurópa viharos területén helyre állott a

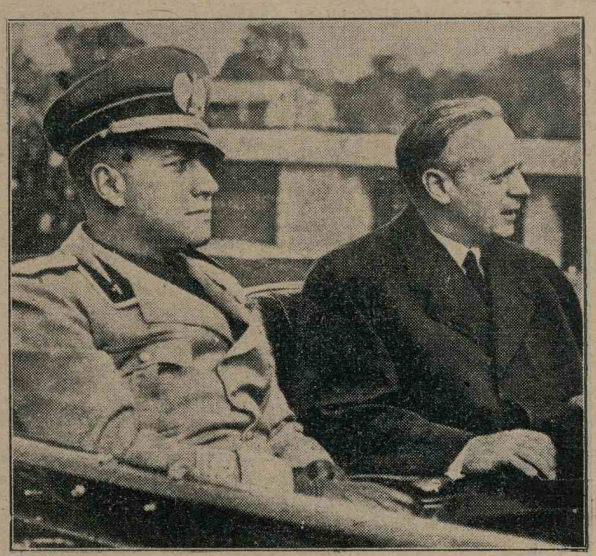

Ciano és Ribbentrop.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

nyugalom. Az érdekelt két ország hozzáláthat az uj viszonyoknak megfelelő berendezkedéshez.

A pört egy nagy elv érvényesülése döntötte el: azonos nemzetiségü nép összetartozandóságának elve. Magyarországnak le kellett mondania történelmi határairól, viszont visszanyerte azokat a területeket, amelyeken teljesen vagy aránylagos többségben magyarok laknak. Ezen az alapon is nagy területi gyarapodáshoz jutott, mert a visszanyert terület, amely hosszu sávban sok vármegyét érint, megfelel 4 közepes vármegyének. (12 ezer 400 négyzetkilométer). A lakósok száma 1 millió 60 ezerre rug a visszaitélt területeken. Ez a szám nagynak tünik föl a területhez képest, a magyarázat azonban könnyen adódik. Ugyanis aránylag sok népes város fekszik a visszacsatolt területen. Ezek között nevezetesebbek: Érsekujvár, Galánta, Komárom, Ipolyság, Léva, Losonc, Rimaszombat, Jolsva, Fülek, Rosnyó, Kassa, Ungvár, Munkács, Beregszász. A néprajzi elvek érvényesülése megakadályozta, hogy Magyarország közös határt kapjon Lengyelországgal. Ruszinszkó elcsatolásáról nem döntöttek Bécsben s igy ez a terület Csehszlovákia keretében maradt.

Magyarország és Csehszlovákia vitájának békés megoldása mindenütt megelégedést váltott ki. Az elismerés a döntő biró szerepére vállalkozó két országot: Olaszországot és Németországot illeti. Olaszországot *Ciano* gróf, Németországot *Ribbentrop* külügyminiszterek képviselték a bécsi tárgyalásokon.

Itéletüket Magyarország és Csehszlovákia kölcsönös megegyezéssel hajtják végre s remélni lehet, hogy a Duna-medencéjének ezen a részén uj barátságok, uj müvelődési és gazdasági kapcsolatok fognak születni.

Időszerü képek.

Krasznahorka büszke vára.

A bérces Felvidéknek sok festői hegycsucsát ékesitik régi várak vagy azoknak romjai. Egyik legszebb vára Krasznahorka, amelynek regényes történetéről mulattató rovatunkban esik szó.

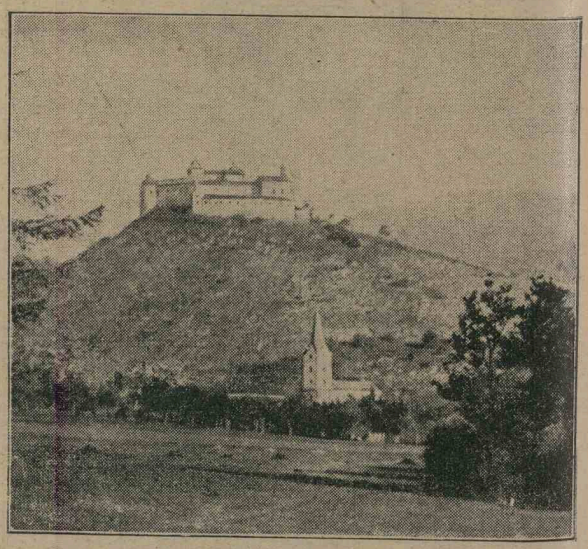

Krasznahorka vára.

Kassa.

Kassa a magyar Alföld északi szélén a Hernád folyó mellett fekszik. Három oldalról gyönyörű erdős hegyek veszik körül. Lakóinak száma meghaladja a 60 ezeret s igy a Magyarországhoz visszacsatolt városok közt a legnépesebb.

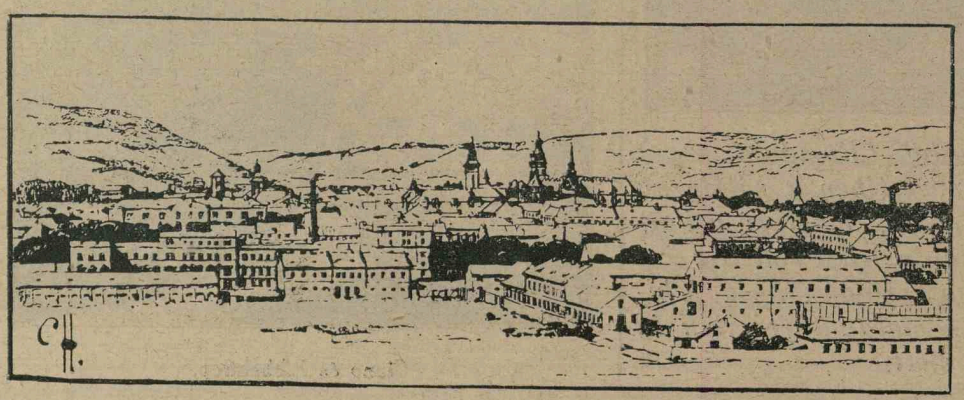

Kassa városa.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Állami felügyelet alá helyezik a szegődést.

Az uj céhtörvény életbelépte kapcsán uj törvényjavaslaton dolgoznak a munkaügyi miniszteriumban, amely hivatva van arra, hogy a munkaadók és alkalmazottak között fennálló viszonyt szabályozza. A munkaügyi miniszterium az uj törvényjavaslatot már szétküldötte az érdekelteknek és igy nyilvánosságra jutottak azok a szempontok, amelyek szerint a jövőben a munkásokat, cselédeket, iparostanulókat s bármiféle személyzet alkalmazását irányitani fogják. Az uj törvényjavaslatról az ország sajtójában széleskörü vita indult meg. Minket is közelről érdekel az uj javaslat.

Ismeretes, hogy a magyar földmüves nemcsak tisztán és kizárólag földmüvelő munkát végez, hanem a téli hónapokban, vagy a földmüvelő munka szünetelő idejében más munkát is vállal és csak igy tudja kiegészíteni azt a silány jövedelmet, amit neki és terhes családjának a mezőgazdaság jövedelmez. Tudjuk azonkivül azt is, hogy a székely földmüves leány- és fiugyermekeit az ország minden részébe elküldi, hogy alkalmazást találjon. Tehát a magyar kisebbséget közelről érdekli, hogy milyen lesz az uj állami elhelyező hivatal. Megnyugtató, hogy a törvényjavaslat kimondja, hogy az uj állami elhelyező hivatal nemzetiségi tekintet nélkül bárkinek a rendelkezésére áll.

A javaslat még egyelőre átdolgozás alatt áll s a kisebbségi törvényre való utalással, az általános szakmai szempontokon kivül — fel akarjuk hivni a törvényalkotók figyelmét azokra a sajátos népi szempontokra is, amelyek az itt élő magyarság érdekeit vannak hivatva megvédeni. Köztudomásu, hogy Erdélyben nagyon sok magyar kereskedelmi és ipari vállalat van, tehát intézményesen gondoskodni kell arról, hogy a magyar vállalatok elsősorban magyar alkalmazottakat és munkásokat foglalkoztassanak.

Az uj törvényjavaslat, amint előbb is emlitettük, állami elhelyező hivatalokat állit fel s a jövőben minden vállalat köteles lesz tanoncokat, munkásokat, hivatalnokokat és bármiféle más személyzet alkalmazását az állami elhelyező hivatalok utján eszközölni. Az igaz, hogy a munkaadók csak akkor kötelesek az állami elhelyező hivatalhoz fordulni, ha ötven, vagy annál több szakmunkással dolgoznak.

Kimondja azt is a javaslat, hogy az elhelyező irodák cselédszerzéssel is foglalkoznak. Kötelesek arra, hogy az alkalmaztatásnál a hadirokkantakat és özvegyeket előnyben részesitsék. Az uj törvénytervezet kapcsán felállitandó állami elhelyező hivatalok bizonyára társadalmi szempontokat fognak szemelőtt tartani s az lesz a céljuk, hogy minden munkanélkülit elhelyezzenek.

Az volna a helyes, ha az uj törvény megszövegezésénél pontosan körülirnák, hogy a kisebbségek elhelyezésénél a nemzetiségi arányszámot pontosan be kell tartani. De vigyázni kell arra is, hogy a munkaadók szabad választási jogát ne sértsék meg. Tudniillik a munkaadók mindig tudják azt, hogy milyen munkásokat alkalmazhatnak. Ők ismerik a munkásokat, cselédeket, tehát nem volna szabad korlátozni a szabad választást és a szabad munkavállalást. Az állami elhelyező hivatalok szerepe igazán csak ott kezdődne meg, ahol nagy a munknélküliség és azokat a munkásokat és cselédeket helyeznék el, akiknek arra a legnagyobb szükségük van. Könnyen megtörténhetik, hogy a Regátban müködő uj állami elhelyező hivatalok csak román cselédeket és munkásokat fognak ajánlani, holott közismert, hogy különösen az Ókirályságban nagy keresletnek örvendenek a székely cselédleányok és a székely munkások. Nagyon fontos, hogy az uj törvényben az is benne legyen, hogy az elhelyezést kereső munkások és cselédek az ország bármely részében jelentkezhetnek és egyformán igényt tarthatnak arra, hogy az uj elhelyező hivatalok munkát adjanak számukra.

—

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Külföld

Mit határoztak Rómában? A Magyarország és Csehország közti vita rendezésére vonatkozó fontos megbeszélések Ribbentrop és Ciano külügyminiszterek között Rómában kezdődtek meg. A magyar ügyön kívül azonban más fontos európai kérdéseket is megtárgyaltak Rómában. Olaszország és Németország a következő megállapodásokat kötötték.

1. Németország és Olaszország hajlandók együtt működni Franciaországgal és Angliával. Megállapitják ugyanis, hogy Franciaország és Anglia belső fejlődése a müncheni egyezmény és Daladier marseillei beszéde óta olyan irányban indult meg, amely bizalommal tölti el Németországot és Olaszországot.

2. Németország és Olaszország fenntartja álláspontját, hogy a spanyol kérdést csakis Franco tábornok teljes győzelme által lehet elintézni. Ezért a két tengely-állam ellenez minden közvetitést, mert ez csak hátráltatná Franco tábornok győzelmét.

3. A fegyverkezés kérdésében Berlin és Róma kivánatosnak tartja a megegyezést Franciaországgal és Angliával. A fegyverkezést az összes érdekelt államok számára elfogadható alapon kell korlátozni.

Látogatást tesz az angol királyi pár Amerikában. Az angol királyi pár jövő nyáron látogatást tesz Kanadában. Az Északamerikai Egyesült Államok elnöke, Roosewelt meghivta az angol királyi párt, hogy ugyanakkor tegyen látogatást az Egyesült Államokban is. Az angol királyi pár az Egyesült Államok elnökének meghivását elfogadta.

Megtörtént a döntés a magyar-csehszlovák területi kérdésben. Lapunk előző számában közöltük, hogy a magyar-csehszlovák területi vita kérdésében a Bécsben összeülő döntőbiróság fog végleges határozatot hozni. Ribbentrop német és Ciano olasz külügyminiszter a bécsi Belvedere-palotában ültek össze a nagyfontosságu tanácskozásra. A tanácskozás megkezdésekor először a magyar és csehszlovák kiküldötteket hallgatták ki. Ezután a két döntőbiró négy óra hosszat tárgyalt. A döntést a biróság november 2-án, szerdán délután 6 órakor hozta meg. Az itélet szövege a következő:

„A magyar és cseh kormánynak a német és olasz kormányokhoz intézett felkérésére való tekintettel, hogy a Magyarországnak átengedendő területek és a két állam között függőben levő kérdések ügyét döntőbirói itélettel rendezzék, továbbá a két kormány között 1938. október 30-án történt jegyzékváltás alapján Ribbentrop német és Ciano gróf olasz külügyminiszter ma Bécsben összeült és kormányaik nevében Imrédy Kálmán magyar és Chalkovsky cseh külügyminiszterrel tartott megbeszélés után a következő itéletet hozta:

„A Csehszlovákia részéről Magyarországnak átengedendő területeket térképen jelöltük meg, a határok helyszini megvonásáról magyar-cseh bizottság intézkedik.

2. A Csehszlovákia által átengedendő területek kiüritése és Magyarország részéről való megszállása 1938 november 5-én kezdődik meg s azt november 10-ig kell végrehajtani. A kiürités és megszállás egyes szakaszait és elvi módozatait a magyar-cseh bizottságnak kell megállapitania.

3. A cseh kormány gondoskodni fog arról, hogy az átengedendő területek kiüritése megfelelő körülmények között történjék meg.

4. A területátengedésből következő részletkérdéseket, különösen az állampolgársági és optálási kérdéseket a magyar-cseh bizottságnak kell elintézni.

5. Hasonlóképpen a magyar-cseh bizottságnak kell megállapitania a cseh területen megmaradó magyar nemzetiségü egyének és az átengedendő területen megmaradó nem magyar nemzetiségü egyének ügyének rendezését. Külön bizottság fog gondoskodni arról, hogy a Pozsonyban élő magyarnyelvü csoport ugyanolyan helyzetbe jusson, mint a többi ott élő másnyelvü csoport.

6. Mivel a területek Magyarországnak való átengedése miatt a Csehszlovákiában megmaradó területek számára gazdasági, vagy forgalmi hátrányok és nehézségek merülhetnek fel, a magyar kormány megtesz minden lehetőt, hogy ezeket a nehézségeket és hátrányokat a cseh kormánnyal egyetértésben kiküszöbölje.

7. Amennyiben ennek a döntőbirói itéletnek a végrehajtása során nehézségek, vagy különbözetek támadnának a magyar és cseh kormányok között, ezek ügyében a két kormánynak kell döntenie. Ha ilyen módon nem tudnának megállapodásra jutni, a vitás ügyet döntés céljából a német és olasz kormányok elé terjesztik.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

A döntőbirósági ítélet következtében a magyar igényeket csaknem teljes egészükben teljesitették. Magyarországnak jutott a nagyobb városok közül Komárom, Érsekujvár, Galánta, Léva, Losonc, Fülek, Rimaszombat, Rozsnyó, Kassa, Ungvár, Jolsva, Munkács és Beregszász. A Magyarországnak jutott földterület nagysága 12 ezer négyszáz négyzetkilométer, lakósainak száma egy milliónál több. Igy Magyarország lakósságának száma tiz millióra emelkedett. A nagyobb városok közül Magyarország csupán Pozsonyt és Nyitrát nem kapta meg. Az uj magyar határ Romániához Halminál csatlakozik, ahol eddig a csehromán határállomás volt.

A döntőbirák kijelentették, hogy a Róma-Berlin tengely ez alkalommal bonyolult kérdésben döntött. Ezután a két külügyminiszter annak a reményének adott kifejezést, hogy a döntés után Magyarország és Csehszlovákia között meg fog javulni a viszony.

Életbelép az angol-olasz egyezmény. Chamberlain angol miniszterelnök az angol parlament alsó és felső háza elé javaslatot terjesztett az angol-olasz egyezmény életbeléptetésére Az angol parlament az előterjesztést nagy szótöbbséggel elfogadta. Ez ujabb haladást jelent a világbéke megvalósulása felé.

A jugoszláv és bolgár miniszterelnökök találkozója. A bolgár miniszterelnök Nisben találkozott a jugoszláv miniszterelnökkel. A találkozáshoz messzemenő föltételezéseket fűznek, de a tárgyalások anyagáról nem szivárogtak ki hiteles hirek.

A török köztársaság ünnepe. Fényes külsőségek között ünnepelte meg a török köztársaság megalapitásának 15-ik évfordulóját. A török nemzetgyülés ebből az alkalomból diszülést tartott, majd a nemzetgyülés elnöke fogadta a belés külföldi méltóságok szerencsekivánatait. A miniszterelnök a gyengélkedő Kemal Attatürk, köztársasági elnöknek táviratban fejezte ki hódolatát és szerencsekivánatait. A köztársasági elnök táviratban mondott köszönetet a nemzeti ünnep alkalmából küldött üdvözlésért.

Repülőszerencsétlenség áldozata lett Franco tábornok öccse. Franco tábornok öccse, aki a spanyol nemzeti hadseregben teljesitett repülőszolgálatot, egy ellenőrző körut alkalmával gépével lezuhant és meghalt.

Lengyelország külpolitikája. Beck, lengyel külügyminiszter egy világlap tudósitója előtt nagyjelentőségü nyilatkozatot tett. A lengyel külügyminiszter kijelentette, hogy a lengyel diplomácia azért érdeklődik a Dunamedence kérdései iránt, mert óhajtása, hogy az érdekelt területeken élő népek megbéküljenek egymással. — Beck kijelentette, hogy Magyarország jogos igényei, amelyeket Csehszlovákiával szemben támasztott, csaknem teljesen és kielégitően rendeződtek. Hozzáfüzte azonban, hogy nem hiszi, miszerint Lengyelország számára a Csehszlovákiával való viszony kérdése véglegesen meg lenne oldva.

A lengyel külügyminiszter kijelentette, hogy Lengyelország összes szomszédaival békességben akar élni.

Chamberlain uj békejavaslata. Az angol miniszterelnök uj békejavaslaton dolgozik. Hir szerint általános fegyverkezési korlátozásra vonatkozó megállapodást akar kötni Németországgal, ennek ellenében felajánlaná Németországnak gyarmatai egy részét.

Mit veszitett Csehszlovákia? A csehszlovák kormány kimutatást készitett arról a helyzetről, amely az átcsatolások után állott elő. A kimutatás szerint Csehszlovákia 28 ezer 200 négyzetkilométer területet adott át Németországnak. 3 millió 600 ezer lakossal, 1000 négyzetkilométert Lengyelországnak, 230 ezer lakossal, 12 ezer 400 négyzet kilométer területet Magyarországnak, egy millió lakossal. A csehszlovák köztársaság területe 144 ezer négyzetkilométerről 100 ezerre csökkent. Lakosaink száma 15 millió 300 ezerről 10 millió 600 ezerre apadt. Az uj Csehország lakói nemzetiség szerint a következőképpen oszlanak meg. 6 millió 750 ezer cseh, 2 millió 200 ezer szlovák, 640 ezer rutén, 470 ezer német és 200 ezer magyar. A számok mutatják, hogy Csehszlovákiában még most is tekintélyes számu kisebbség maradt.

Hitlernél ebédelt az olasz trónörökös. Umberto, olasz trónörökös hosszabb utazást tett Németországban. Az olasz trónörökös meglátogatta Hitler kancellárt is, aki ebéden látta vendégül az olasz trónörököst.

Szabadlábra helyezték Németországban az összes letartóztatott lengyel alattvalókat. A német és lengyel kormány között létrejött megegyezés alapján a német rendőri hatóságok szabadlábra helyezték az összes letartóztatott lengyel alattvalókat. A szabadon bocsátott lengyelek száma többezer főnyire rug.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Pozsony szabad kikötő. A Csehszlovákiának ítélt Pozsony helyzetében máris fontos megegyezés jött létre. A német, magyar és lengyel kormányok megegyeztek a cseh kormánnyal, hogy Németország, Magyarország és Lengyelország szabad kikötőt kapnak Pozsonyban. Ezáltal a város nemzetközi jellegüvé válik. Igy a Pozsonyban élő összes nemzetiségek bizonyosfoku kormányzati önállóságot fognak élvezni.

Összehivták a magyar parlamentet. A magyar országgyülés két házát összehivták. A parlament ünnepélyes ülés keretében fog foglalkozni a felvidéki magyar lakósságnak Magyarországhoz való visszatéréséről. Hir szerint a parlament tárgyalni fogja azokat a fontos alkotmányjogi és társadalmi ujitásokat, amelyeknek megvalósitását Imrédy Béla magyar miniszterelnök Kaposváron bejelentette.

Nagy értékeket kell, hogy átadjon Csehszlovákia Németországnak. A csehek a szudétanémet vidék kiüritése alkalmával rengeteg vasuti anyagot, teherkocsit és mozdonyt vittek el. Németország az elvitt anyagokat visszakövetelte. A megegyezés értelmében Csehszlovákia köteles a Német Birodalomnak többszáz mozdonyt, 60 ezer vasuti kocsit és sok nyersanyagot átadni.

Éhinség előtt áll Oroszország. Az orosz, kommunista ifjuság moszkvai gyülésén Stalin beszédet tartott. Beszédében elégedetlenségének adott kifejezést a gazdasági helyzet miatt. Kijelentette, hogy különösen a városok ellátása ad aggodalomra okot. A közelgő tél tehát éhinséggel fenyegeti az orosz népet.

Fegyverkezik Törökország. Kemal Attatürk, török köztársasági elnök emlékiratot intézett a török nemzetgyüléshez, amelyben bejelentette, hogy a kormány nagyszabásu tervet dolgozott ki a török haditengerészet fejlesztésére. Törökország Angliában több hadihajót és tengeralattjárót rendel.

Lengyelország gyarmatokat követel. A lengyel ujságok erélyesen hangoztatják, hogy a 35 millió lakósságu Lengyelországnak gyarmatokra van szüksége. Lengyelországban nincs elég nyersanyag és a lakósságnak nincs kivándorlási lehetősége.

Hirek

KIRÁLYI SZÓ. A mai Romániában annyi tenni való van, hogy mindenki azon a helyen, amelyre el van hivatva, termelő és a köz érdekében hasznos munkát fejthet ki.

Nagy ünnepségek lesznek Őfelsége londoni látogatása alkalmával. Az angol fővárosban nagy előkészületeket tesznek II. Károly király Őfelsége és Mihály nagyvajda fogadtatására. Az egész angol nép nagy érdeklődéssel tárgyalja a látogatás jelentőségét. Az angol ujságok részletesen foglalkoznak Románia bel- és külpolitikájával és dicsőitik Őfelsége II. Károly királyt az ország helyreállitása körül kifejtett munkájáért.

Az angol királyi udvar, a kormány és a hadsereg fényes ünnepségeket készitenek elő a látogatás alkalmából. A hadsereg felvonulásokat fog rendezni. Mihály nagyvajda trónörökös angliai tartózkodása elé az angolok különösen nagy érdeklődéssel néznek, mert a koronázáson való részvétele idején az angol nép a szivébe fogadta és elnevezte „szép hercegnek". A trónörökös angliai tartózkodása alkalmával felejthetetlen emlékeket hagyott hátra. Az angol cserkészek Mihály vajda tiszteletére nagy ünnepségeket fognak rendezni.

Titeanu miniszter Nagyszebenben. Titeanu miniszter megjelent a vidéki, román sajtószövetség nagyszebeni gyülésén. A miniszter kijelentette, hogy a sajtót támogatásban fogja részesiteni. Minden törekvése az lesz, hogy megoldja a papir árának kérdését is. A miniszter elismerte, hogy jelenleg a papir nagyon drága, ezen azonban a kormány segiteni fog.

A kisebbségi ujságokkal kapcsolatban a miniszter kijelentette, hogy hiven teljesitik kötelességüket és a román államnal szemben is hüséggel viseltetnek. Titeanu hangsulyozta, hogy a legutóbbi nemzetközi események alkalmával egyetlen nagy állam komoly sajtója még tréfából sem irt a romániai kisebbségek helyzetéről, vagy a határok felülvizsgálásának kérdéséről.

Pál jugoszláv régensherceg Bucurestibe érkezett. Jugoszlávia kormányzó hercege, Pál, Bucurestibe érkezett. A fejedelmi vendéget a királyi pályaudvaron Őfelsége II. Károly király, Mihály nagyvajda trónörökös és magas állami méltóságok fogadták.

Királyi vadászat a Bánságban. Őfelsége II. Károly király, Mihály nagyvajda trónörökös és Pál jugoszláv régensherceg Mosnica közelében királyi vadászaton vettek részt. A vadászaton nagyon sok vad esett.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Elhelyezték a balcici kápolnában Mária királyné szivét. Mária királyné ugy rendelkezett, hogy szivét a tengerparti Balcicban helyezzék el. Október 29-én teljesült Mária királyné végakarata. Őfelsége II. Károly király, a királyi család tagjai, valamint az udvari méltóságok és helyi hatóságok képviselőinek jelenlétében, gyászünnepség keretében a Stella Mária kápolnában helyezték el az elhunyt királyné szivét.

Ralea miniszter nagy beszédet mondott Kolozsváron a tőke és munka együttmüködéséről. Ralea miniszter kolozsvári látogatása alkalmával nagyjelentőségü beszédet mondott a tőke és munka viszonyáról. A miniszter kihangsulyozta, hogy a tőkének és a munkának együtt kell müködnie ugy azonban, hogy az osztályharc teljesen ki legyen küszöbölve. A munkaügyi vitákat a béke és megértés szellemében kell elintézni. A munkás és a munkaadó viszonyában a tekintély elvének kell érvényesülnie, mert a munkaadó és a munkás csak igy foglalhatnak helyet a nemzeti állam keretében. Bejelentette a miniszter, hogy megalkotja az öregségi nyugdijbiztositásról szóló törvényt ugy azonban, hogy az se a munkásra, se a munkaadóra ne jelentsen külön terhet. Ralea miniszter beszéde általános megelégedést váltott ki.

Calinescu belügy- és közoktatásügyi miniszter nyilatkozott az egyetemi oktatás kérdéseiről. Armand Calinescu, belügy- és közoktatásügyi miniszter értekezletre hivta össze a főiskolák rektorait. A miniszter nagyszabásu beszédben fejtette ki felfogását az egyetemi oktatás bajairól és hiányosságairól. Bejelentette, hogy törvényjavaslatokat fog készíteni az egyetemi oktatás átszervezésére. A miniszter beszédében rámutatott, hogy a diákok sok esetben nagyon gyenge felkészültséggel kerülnek ki az egyetemekről. Igen sok tantárgy van és ez akadályozza a diák felkészültségét. Példának felemlitette Calinescu, hogy van olyan diák, aki 30—40 tárgyat hallgat. Ezekből természetes dolog, hogy keveset tud megemészteni. Hangsulyozta Calinescu, hogy a jövőben az egyetemi tanári állások elfoglalása kizárólag pályázat utján történik. Kijelentette, hogy a jövőben tiltva lesz, hogy a tanárok rokonaikat ajánlják bármilyen tanári állásra és egy tanár csak egy tanszéket foglalhat el. Azokkal a tanárokkal szemben, akik nem tartják meg rendesen előadásaikat, szigoru intézkedéseket léptet életbe.

A vasut alkalmazottainak igazolniok kell vagyonuk eredetét. A vasut igazgatósága körrendeletet adott ki, amelyben arra kötelezi személyzetét, hogy legkésőbb december 1-ig igazolja ingó és ingatlan vagyonának eredetét. Az igazoló irásban pontosan fel kell tüntetni, hogy a vagyon ajándék, örökség, sorsjegy nyereség, vagy milyen más uton jutott az alkalmazott birtokába?

Mielőtt a függöny felgördül sok minden történik a darabbal. A Délibáb e heti száma rendkivül érdekes képekkel illusztrált cikket közöl arról, hogyan tanulják szerepeiket a legnépszerübb pesti szinésznők. A Délibáb uj száma nagy terjedelemben és gazdag tartalommal jelent meg.

Halálos vadászszerencsétlenség. A kolozsmegyei Korpád községben, hajtóvadászaton halálos szerencsétlenség történt. Br. Wesselényi István, görcsöni birtokos, amint a számára kijelölt helyen állott, egy vadul rohanó őz elől félreugorva, elesett, Wesselényi báró fegyvere elsült és a serétek mellette álló István fiát sulyosan megsebezték. A fiatal Wesselényi néhány órai szenvedés után meghalt.

Szent-Györgyi Albertet a Sorbonne egyetem diszdoktorává avatták. A Nobel-dijas magyar tudóst ujabb kitüntetés érte. A Párizsban levő, hires Sorbonne egyetem tanévnyitó ünnepségének keretében diszdoktorrá avatta.

A veszettség áldozatai. Pop Juliu dési ügyvédet veszettkutya harapta meg. Későn került a Pasteur-intézetbe és a kezelés nem segitett rajta. Borzalmas kinok között halt meg. A másik szomoru eset a Brassó melletti Vulkán községben történt. Oltes Emilia idősebb asszonyt néhány héttel ezelőtt egy kutya harapta meg. Az idős asszony a harapásnak nem tulajdonitott fontosságot és nem szólt családtagjainak sebesüléséről. Közelebbről váratlanul kitört rajta a veszettség és szörnyü kinok között meghalt.

Rothermere Magyarországon. Lord Rothermere Budapestre érkezett és résztvesz a magyar csapatok kassai bevonulásán.

Bosszuból meggyilkolták Nagyváradon dr. Böszörményi Emilt. Dr. Böszörményi Emil nagyváradi munkásvezért Andor Nicolae nevü müszerész lelőtte. A gyilkos személyes bosszuból követte el tettét.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Hazatért Papana repülőkapitány. Papana, román repülőkapitány több mint egy év óta Amerikába utazott, hogy megvalósitsa régi tervét és New-Yorkból leszállás nélkül Bucurestibe repüljön. Közadakozásból repülőgépet vásárolt és megkezdte az előkészületeket nagy utjára. Nehány héttel ezelőtt elindult, utjának első szakaszán azonban szerencsétlenség érte. Gépe felborult és megrongálódott. Papana kapitány pénzhiány következtében a gépet nem tudta kijavittatni és árverésen eladta. Ezután hajón és vonaton Bukarestibe utazott.

Nagy földrengés volt Japánban. Japánban nagy földrengés pusztitott. A földrengést Tokióban és Jokahamában is érezték. A földrengés által sujtott vidékkel a vasuti, táviró és telefonösszeköttetés megszakadt.

Német hadihajók romániai látogatása. Két német hadihajó a konstancai kikötőbe érkezett. A német hadihajók látogatásával kapcsolatban egyes külföldi ujságokban hirek jelentek meg, hogy Németország román kikötőben hadihajói számára támpontot akar létesiteni. Ezt a feltevést megerősiteni látszott az a tény, hogy a német hadihajók romániai látogatása összeesik a román-német gazdasági tárgyalások megkezdésének idejével. Ezzel szemben megállapitható, hogy a német hadihajók csupán udvariassági látogatást tettek.

Külföldre utazik Titeanu. Titeanu, sajtó és propagandaügyi miniszter szabadságát külföldön tölti. A miniszter november 20-án tér vissza Bucurestibe.

Lezuhant egy angol repülőgép. Egy angol repülőgép Jersey közelében lezuhant. Tizenhárom utasa meghalt. Ezenkivül a repülőgép lezuhanása alkalmával megölt egy földmüvest.

Megdrágul a rádió. A belügyminiszter intézkedése következtében január elsejétől kezdve a rádió előfizetési dija megdrágul. Az uj árszabály értelmében detektoros készülékekért évente 360 lejt kell fizetni. A lámpás vevőkészülékek évi előfizetési dija 780 lej. Vagyis 50 lej helyett ezután 65 lej csik egy hónapra.

Templomszentelés Somosd községben. A marosmegyei Somosd községben Kacsó Lajos helyettes esperes szentelte fel az ujjá alakitott református templomot. A templom megujitásának történetét Bisztray Sándor lelkész ismertette, a dalárdát Farkas Ödön igazgató vezette.

Lelkészek, tanitók nőszövetségek figyelmébe ajánljuk az Uj Cimbora által a könyvpiacon megjelentetett **szindarabos könyvecskéket.** A legjobb, falusi szinpadok számára is alkalmas gyermekszindarabokat foglalják magukba ezek a könyvecskék, ismert gyermekirók tollából. (Ferenczy L. Marcella, Kirjákné Kovács Emma, Balla Ilona, Horváth Sarolta, Móráné Ősz Rózsa, stb.) Árak portóköltséggel (5 lej) előre küldendők.

1. Simon Sándor: Karácsonyi örömök . . . . 20 L.
2. Mikulás, Karácsony és Szilveszter alkalmára való szindarabok . . . 20 L.
3. Anyáknapjára, vizsgára való szindarabok . . 20 L.

A fenti szindarabos könyvecskéken kivül a szerkesztőség állit össze a régi számokból szindarab sorozatot is, fedéllel ellátva. Ezek, a beérkező elismerő levelek szerint a használatban nagyszerüen beváltak. Áruk portóval együtt 25 lei, szintén előre beküldendők.

Rövid hirek

Emelkednek az állami bevételek. Az 1938—39. költségvetési év első hat hónapjában a bevételek nagyobbak voltak, mint a tavalyi év ugyanezen időszakában.

Erdőtűz Csernahévizen. Csernahéviz község határában a karánsebesi közbirtokosság erdőségében tüz pusztitott. Harminc hold erdő égett le, háromszázezer lej értékben. A tüzet Marinescu György munkás okozta azáltal, hogy tüzet rakott az erdőben. A gondatlan munkást letartóztatták.

Takarékossági nap. Október 31-én az egész világon takarékossági napot tartottak. A takarékossági nap célja, hogy figyelmeztesse a népet arra, hogy csak ugy lehet okszerüen élni, ha az ember takarékoskodik.

Bécsbe repült Habsburg Antal főherceg és Ileana hercegnő. Ileana hercegnő férjével, Habsburg Antal főherceggel Bucurestiből Belgrádon keresztül Bécsbe repült. A repülőgépet Antal főherceg vezette.

Titulescu szabadsága. Titulescu, volt külügyminiszter, a bucurestii egyetemen a magánjog tanára. Előadásokat azonban évek óta nem tart. A bucurestii tudományegyetem Titulescu szabadságát 1939. junius 1-ig meghosszabbitotta.

Tifuszjárvány Szatmármegyében. Szatmármegye erdődi járásában tifuszjárvány lépett fel. Erdőd, Krasznabéltek, Gyürüs és Gyöngy községekben szokatlanul nagy méreteket öltött a járvány. Az erdődi kórház tele van betegekkel. A járványnak sok halálos áldozata van.

Kimutatást készitenek a tisztviselők nemzetiségi származásáról. Kormányrendelet következtében az összes tisztviselőkről kimutatást készitenek, amelyben a nemzetiségi származást fogják feltüntetni.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

MEZŐGAZDASÁG:

ROVATSZERKESZTŐ: DR. SZÁSZ FERENC

Milyen fajta baromfit tenyésztsünk?

A baromfitenyésztés iránt az érdeklődés állandóan fokozódik. Sajnos azonban, nagyon sokan elvesztik kedvüket a baromfitenyésztéstől, mert kellő körültekintés nélkül és megfelelő szaktudás megszerzése előtt fognak a baromfitenyésztéshez. Mielőtt ugyanis valaki baromfitenyésztéshez kezd, sok nézőpontot kell tekintetbe vennie, mert a baromfitenyésztésre vonatkozó szabályokat nem lehet általánosítani. Nagyon sokan azt hiszik, hogy akármilyen körülmények között, bármilyen baromfit lehet tartani. Pedig, mielőtt valaki a baromfitenyésztésbe kezdene, — hangsulyozzuk — több kérdést kell, hogy mérlegelés tárgyává tegyen. Számba kell venni a rendelkezésre álló terület nagyságát és minőségét, az értékesitési lehetőséget. Ma, amikor olyan gondosan kitenyésztett baromfiak állanak rendelkezésünkre, csaknem azt mondhatjuk, hogy mindenki, aki valamelyes földterülettel rendelkezik, haszonnal foglalkozhat baromfitenyésztéssel, csak jól válassza meg a fajtát. Természetesen egészen más elbirálás alá esik az az eset, ha valaki kedvtelésből akar egy bizonyos fajtát kitenyészteni. Itt nem a gazdasági haszon a kitüzött cél, tehát annak a feltételei is elmaradhatnak.

De nézzük meg közelebbről ezeket a fontosabb kérdéseket. Elsősorban, *aki még nem foglalkozott komolyan baromfitenyésztéssel, kezdje kicsiben.* Ez a tenyésztési ág nagyon sok aprólékos tudást igénylő munkálattal jár s ezt máról holnapra nem lehet elsajátítani. A baromfitenyésztés jó hirnevének éppen az elhanyarkodott vállalkozások ártanak a legtöbbet. A terület nagyságától és az azon található élelem mennyiségétől függ azután a fajta megválasztása. Általában minél nagyobb és élelemben szegényebb terület áll rendelkezésre, annál inkább a tojófajta, tehát a könnyü, sok mozgást igénylő baromfiak tartása célszerü. Ilyen állatok bőséges táplálás mellett sem tarthatók kis helyen anélkül, hogy a szervezet szilárdsága, ellenállóképessége ne csökkenne. Kisebb területen, főkép városokban, nagyobbtestü és kevesebb mozgással is megelégedő baromfiakat tenyészthetünk, amelyek a tojáson kivül hustermelés tekintetében is számbajön. Olyan baromfifajta tenyésztése, amely csak a hustermelés tekintetében bir jelentőséggel, nálunk nem ajánlható. Legalább is nem kezdő tenyésztőnek, mivel az eredmény kétséges.

Ujabban a figyelem a *tojástermelés* felé fordult s azokat a fajtákat keresik, amelyek jó tojástermelők hirében állanak. Ez nagyon helyes, csak számitásba kell venni, hogy ezek a fajták rossz kotlók, igy tehát már a tenyészet berendezésekor számba kell venni, hogy milyen módon fogunk keltetni? Ez igen fontos szempont, főleg a kisgazda számára. *A tojástermelés fokozásának sem szabad a hustermelés csökkenésével járnia.*

Városoktól, vasutállomásoktól távol tojástermelést kell üzni, mert a tojás szállitása könnyebb, mint a baromfié, ellenben városi piacokhoz, vasutállomásokhoz közel a tojás- és hustermelés egyesitése célszerü, hogy a tenyésztő az egész éven át jövedelemhez juthasson. A hustermelő baromfi biztosabb és állandóbb jövedelmet hajt, mint a tojástermelő. Ezért kisgazdának nem szabad kimondottan tojástermelő baromfit tartania, hanem, mint jeleztük is, olyan fajta baromfit tenyésztsen, amely egyaránt jó tojó és hus baromfi.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Németország legnagyobb gyümölcsöse.

Németország legnagyobb gyümölcsöskertje Meklenburg tartományban van a Ludwigslust-Wittenberg gyümölcstermő vidéken. A gyümölcsös kiterjedése 300 katasztrális hold. Erdőirtás helyén telepitették. Jelenleg 160 hold már termésben van. Ezen a területen százezer darab gyümölcsfa áll.

A fagy árt a gyökereknek!

Az őszi oltványokat a fagyveszély ellen tanácsos biztositani. A kiásott gyökerek fagyása a fa pusztulását is okozhatja. Érdekes és emlitésre méltó jelenség az, hogy mig a fák földben vannak, vermelésben, vagy kiültetve, ugyszólván teljes biztonsággal ellenállnak a fagyveszélynek. Levegőn, vagy ha rosszul vannak csomagolva és útközben éri az oltványokat fagy, gondos eljárásra van szükség, hogy elültethetők legyenek. Az olyan oltványokat, amelyeknek gyökere útközben megfagyott, fagymentes pincébe helyezzük és nehány órai állás után, amikor már a gyökerek kiengedtek, ültetjük el azokat. Mennél nedvdusabbak az oltványok, annál inkább fenyeget fagyveszély.

Megalakult az Erdélyi Gazdasági Egyesület szőlészeti szakosztálya.

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület vezetősége Gyulafehérvár közelében, Boroskrakkón vándorgyülést tartott. Ez alkalommal megalakitották az Erdélyi Gazdasági Egyesület szőlészeti és borászati szakosztályát.

A gyümölcsfák eldőlése.

A legnagyobb vihar elhajlithatja a fa törzsét, kitépheti a fát, gyökerestől, de a törzset véglegesn eldönteni egyáltalán nem tudja, ha a talaj száraz. Ebből következik tehát, hogy a fák a nedves, alaposan átázott talajban dölhetnek meg. Ilyenkor szerepet játszik az is, hogy a törzs tul magas és vékony-e? Különösen a fiatalabb, még nem erős gyökérzetü fák dölnek meg könnyen. Az esőzések következtében a talaj felázik, a gyökerek meglazulnak. Az uj ültetések, a frissen hantolt földben amugy is lazán állanak. Ezért az ültetést követő két hét mulva ajánlatos a fák töve körül a talajt ismételten kissé megtaposni. Ilyen taposás alkalmával láthatjuk, hogy az ültetett fák vagy cserjék mintha kissé meglazultak volna. Ha aztán esőzés is beáll és reá szél következik, a fák eldőlnek. Ilyenkor minél előbb támogassuk vissza a fákat anélkül, hogy a gyökereket megsértenénk, vagy a fát ujraültetnénk. A fákat igen könnyen lehet helyes irányba visszatolni, hogyha még idejében vesszük észre a bajt. Ha ezen rövidesen nem segitünk, ugy a gyökerek továbbfejlődve most már ilyen ferde állapotban kötik meg a fa tövét a földhöz és a fa görbe marad. Idősebb korban is megtörténhet a fáknak ilyetén való eldőlése, ez is azonban mindig esős időben következik be. Idősebb, régen elgörbült fákat egyenesre állitani körülményes dolog. Ezeket csak fokozatosan hozhatjuk függőleges helyzetbe. Mig a fiatal fákat a dölés után könnyen egyenesre állithatjuk és elegendő a töve körül a földet megtaposni, addig ezeket a fákat állandóan ki kell pányvázni. Természetesen a kipányvázást is sáros, nedves talajban végezzük, amikor a föld ellenállást nem fejt ki és a gyökerek jobban engednek a földben. Egyegy alaposabb esőzés után mindig valamit egyenesithetünk rajta addig, ameddig egyáltalán lehetséges. Legfontosabb azonban az, hogy a fákat idejében akkor állitsuk egyenesre, amikor eldőlnek, mert ilyenkor ez semmi nehézséget nem okoz.

November 15-én esedékes a konverziós részlet!

Az 1934. április 7-iki konverziós törvény értelmében a 9-ik konverziós részlet november 15-én esedékes. A konverziós törvény végrehajtási utasitása alapján a következő táblázat szerint kell, hogy fizessék a falusi adósok a konverziós részletet. A fizetendő összeg a konverzió értelmében csökkentett tőketartozás után számit.

1.000	39.52
1.500	59.77
2.000	79.03
2.500	98.79
3.000	118.55
4.000	158.07
5.000	197.58
6.000	237.10
7.000	276.62
7.500	296.37
8.000	316.13
9.000	355.65
10.000	395.17
50.000	1.975.82
100.000	3.951.64
500.000	19.758.20
1,000.000	39.516.38

Az ennél magasabb összegü csökkentett tartozás után aránylagosan nő a fizetendő összeg.

Játszanak bizalommal a Loteria de Stat
COLECTURA OFICIALA-nál
Főelárusitóhely: CLUJ, Str. Regina Maria Nr. 46.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

LOTERIA DE STAT

SZENZÁCIÓ!

Megváltozott az állami osztálysorsjáték tervezete

Az uj terv szerint:

20 nyeremény à 1,000.000 lei

az I. osztályban

4 nyeremény à 6,000.000 lei
74 „ „ 200.000 „
598 „ „ 100.000 „

63.32 % a nyerő számok.

I. oszt. huzása 1938. November 15.

Falusi háztartási és gazdasági tanfolyamok Erdélyben nők részére.

A tél folyamán Erdély különböző vidékein az EGE. a falusi gazdaasszonyok és leányok részére hathetes női háztartási és gazdasági tanfolyamokat rendez. A tanfolyamokon a helyes és gazdaságos főzést, mosást, vasalást, szabászatot és varrást, baromfi, sertéstenyésztést, csecsemőgondozást, egészségtant stb. fogják tanitani. A tanfolyam célja az erdélyi magyar gazdaasszonyok és leányok nevelése, irányitása a háztartás és kisgazdaudvar helyes vezetése terén. A tanfolyamon résztvehetnek asszonyok és lányok 16 éves kortól fölfelé. A tanfolyam részvételi dija fejenként az egész hat hét tartamára összesen 500 Lei. A vidéken lakó és bent étkező leányok naponta az ellátásért ezen felül még 10 Leit fizetnek. A tanfolyamra konyhafelszerelést, edényeket továbbá varrógépet a tanfolyam rendezősége visz magával. Azon köz-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

ségekben, amelyekben a tanfolyamra kellő számu jelentkezés történik, összeirandó a jelentkezők száma és a névsor egy kérés kiséretében beküldendő az EGE-hez, Cluj-Kolozsvár, Strada Regală 16. Ahol a felvilágositást készséggel és szivesen megadják. Kivánatos volna, hogy a tanfolyamra Erdély magyarlakta vidékeiről számos jelentkezés történjék. Az eddig megrendezett falusi női hathetes gazdasági és háztartási tanfolyamok igen szép eredménnyel zárultak. Az EGE. a tanfolyamokat a jelentkezésesek sorrendjében fogja beosztani.

Szaktanácsok az alma válogatására és osztályozására.

Miután az almagyümölcsöt leszedtük és az ideiglenes tárolóhelyiségben raktároztuk, a szedés után 2—3 héttel szükségessé válik annak átválogatása és osztályozása. A válogatásnál 3 osztályt különböztetünk meg: I. o.-ba kerülnek azok a gyümölcsök, melyek teljesen hibamentesek, szépen szineződtek és az alakjuk is kifogástalanul fejlett. II. o.-ba kerülnek azok a gyümölcsök, melyek kissé hibásak, vagy kicsi de befort szurások vannak rajta, vagy a szineződésük nem egészen kielégitő. III. o.-ba kerülnek azok a gyümölcsök, melyek az előző két osztályba nem voltak besorozhatók, feltéve ha azok nem romlottak vagy nem rohadtak. Mind a 3 osztályban megkülönböztetünk 2,2¼, 2½, 2¾ 3,3¼, 3½ colosakat, vagy ennél esetleg nagyobbakat is. Fontos, hogy a minőségnek megfelelően az egyforma nagyságuak az átválogatásnál mindig egy ládába kerüljenek. Az átválogatás és az osztályozás után minden egyes ládára olvasható helyen rá kell irni a fajta nevét, minőségét és a nagyságát. A tároló helyiség mindenkor hűvös, sötét de jól levegőztethető helyiség legyen.

A termő gyümölcsösöket trágyázni kell.

2—3 évenként 120—150 q istállótrágyát adjunk a gyümölcsösünknek kat. holdanként. A trágyát a fakezelés és permetezés után a talajon szét szórjuk, majd a talajba beszántjuk, vagy beássuk. Az istállótrágyán kivül használhatunk egyéb szerves trágyát is (pl. sertés, baromfi, juh) de ezek használatánál vigyázni kell, mert igen erős trágyák és könnyen megégetik a gyümölcsfa gyökereit. Erősebb trágyák lévén, tehát belőlük kevesebb is kell mint az istállótrágyából. Ha mészben szegény a talaj, ugy célszerü a talajt meszezni. A mészszegénységtől függően 4—8 q égetett meszet, előzetesen szétmálasztva, szórunk szét kat. holdanként, majd azt a talajba sekélyen beszántjuk. Szuperfoszfátból kat. holdankint 80—150 kg-ot használunk.

Piac

Mi a hir a nemzetközi gabonapiacon?

A nemzetközi feszültség elmultával a gabonapiacon az árak olcsulnak. Igaz ugyan, hogy Amerikában egyelőre tartják az árakat, azonban ennek nagyon kevés hatása van az európai piacokon uralkodó árakra. A gabonapiacon uralkoló barátságos hangulat következtében a romániai gabonakereskedők remélik, hogy Angliába huszezer vagon buzát fognak közelebbről kiszállitani. Megjegyezzük, hogy Angliába már eddig is nagyon sok gabonát szállitottak ki román gabonakereskedők.

A külföldre való buzaszállitásnak egyelőre akadálya, hogy a kiviteli jutalmak előlegezésére nem áll megfelelő hitel rendelkezésre. A külföldi buzaszállitmányok lebonyolitásához ugyan is hetek kellenek és a kereskedők nicsenek abban a helyzetben, hogy ezt az összeget előteremtsék.

Németország és Olaszország Ázsiában vásárol buzát.

Nagy meglepetést keltett a romániai gabonakereskedők körében, hogy Németország és Olaszország, amely államok eddig legjobb vásárlói voltak a román buzának, Iránból vásároltak nagymennyiségü buzát, még pedig készpénz fizetés ellenében.

Igazolvány nélkül lehet szállitani a kukoricát.

Ismeretes, hogy kormányrendelet következtében a kukoricát csak olyan igazolvány mellett szállithatja a vasut. amely igazolja, hogy a kukorica száraz minőségü. A vasut igazgatósága most rendeletet küldött a vasuti állomásokhoz, amelyben utasitotta az állomások vezetőit, hogy a kukorica szállitmányokat minőségi és nedvességi igazolványok nélkül vegyék fel és irányitsák a rendeltetési helyre.

Terményárak Brassóban.

Buza 410—430, rozs 310—330, sörárpa 400—420, takarmányárpa 320—340, zab 440—460, kukorica 340—390, lencse 700—800, fehérpaszuly 1000—1200, krumpli 180—220 lej mázsánként.

Rétiszéna 150—155, préselt széna 180—185, szalma 75—85 lej mázsánként.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Mulatságos

NOVEMBERI ÉNEK.

Még hullanak itt-ott a fákról
A fonnyadtarcú levelek.
Az ősz fagyosdalát dalolja
És jól esik már a meleg.

De hogyha jóság tiszta fénye
Melengeti a szíveket,
A zuzmarás, hideg napokban
Sem hagy el majd a kikelet.

Csak arra gondolj mindig, egyre,
Hány árva könnye megered,
Mert a hideg, sötét szobában
Hiába kér kis kenyeret.

Csak arra gondolj mindig egyre,
Hogy sír a pinty, a cinege,
Nyiss ablakot s morzsát, magot szórj
A fagyos földre ide le.

Csak arra gondolj mindig, egyre:
Az úton rongyos vándorok.
Közülök, hogy hány, tudja isten,
Éhségtől roskad, tántorog.

Ki embereknek, állatoknak
Szívből ruhát ad, kenyeret,
Arra vigyáz az Úr örökké,
Reá áldólag nap nevet —
Övé az örök kikelet.

Feleki Sándor.

Krasznahorka büszke vára.

Tótul azt jelenti: „gyönyörü erdőcske", hanem ez a név nem illik rá, mert egy mészkő sziklás hegyen áll, mely éppen nem türi meg a fát, hanem kopáron fehérlik a messzevidéknek.

A vár keletkezését igy mesélik kukoricahántás közben a gömörmegyei öregek:

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy gazdag juhász ezen a tájon, de olyan gazdag volt, hogy nem tudott az aranyaival mit csinálni.

A gazdagsága onnan lett, hogy mikor egyszer a nyáját legelteté a Somhegyen, nagy rakás aranyat talált és egy követ. Hazavitte az aranyakat, a követ pedig odaadta a gyerekeinek, hogy játszadozzanak vele.

Később észreveszi, hogy a kő világit éjjel.

— Hm, ez jó lesz, — gondolá — legalább nem kell fáklyát égetni!

S elvette a követ a gyermekektől.

A követ azonban meglátta egy izmaelita nála s meg akarta tőle venni.

Száz dénárt igért érte.

— Nem adom a követ pénzért, mert pénzem van, hanem odaadom egy borjas tehénért.

Az izmaelita elhozta a tehenet, de a juhász gyerekei nagyon szerették a követ, hát igy szólott:

— Nem adom oda a követ a tehénért sem.

— Hát tudod mit, — mondá az izmaelita — egy egész gulyát adok érte.

Szeget ütött most a juhásznak a fejébe ez az igéret s miután ezentul minduntalan kérték, csalogatták tőle a követ a környéken lakó bérlők, és még messze földről is jöttek e végből hozzá ravasz kalandorok, belátta, hogy a követ nem tarthatja tovább magánál, mert megölik érte, hanem hát ha már igy van, elviszi ajándékba magának a királynak.

Ült pedig a trónon ekkor IV. Béla király.

Ehhez ment a juhász s átadta neki a követ, hogy jó lesz vele játszani a királyi gyerekeknek.

Béla király megörült a kőnek, mert gyémánt volt s olyan nagy darab, hogy ki sem lehetett mondani az értékét.

Nagy tisztességgel látta vala el a juhászt s tetszésére bizta, hogy kérjen tőle valamit.

— Csak azt engedd meg királyom, hogy hét juhaklot épithessek magamnak a földeidre.

No, ugyan ezt a csekélységet miért tagadta volna meg a király a szegény juhásztól.

Hazament a juhász s hét várat épitett a talált pénzen: Tornát, Cseszneket, Berzetet, Sólyomkőt, Pelsőcöt, Szádvárt és Krasznahorkát. Tudom megörült nekik a király, mert bizony szükség volt rájok nemsokára.

A juhászt Bebeknek hitták s nevével sokszor sok századon át találkozunk a történelemben.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

ségekben, amelyekben a tanfolyamra kellő számu jelentkezés történik, összeirandó a jelentkezők száma és a névsor egy kérés kiséretében beküldendő az EGE-hez, Cluj-Kolozsvár, Strada Regală 16. Ahol a felvilágositást készséggel és szivesen megadják. Kivánatos volna, hogy a tanfolyamra Erdély magyarlakta vidékeiről számos jelentkezés történjék. Az eddig megrendezett falusi női hathetes gazdasági és háztartási tanfolyamok igen szép eredménnyel zárultak. Az EGE. a tanfolyamokat a jelentkezésesek sorrendjében fogja beosztani.

Szaktanácsok az alma válogatására és osztályozására.

Miután az almagyümölcsöt leszedtük és az ideiglenes tárolóhelyiségben raktároztuk, a szedés után 2—3 héttel szükségessé válik annak átválogatása és osztályozása. A válogatásnál 3 osztályt különböztetünk meg: I. o.-ba kerülnek azok a gyümölcsök, melyek teljesen hibamentesek, szépen szineződtek és az alakjuk is kifogástalanul fejlett. II. o.-ba kerülnek azok a gyümölcsök, melyek kissé hibásak, vagy kicsi de befort szurások vannak rajta, vagy a szineződésük nem egészen kielégitő. III. o.-ba kerülnek azok a gyümölcsök, melyek az előző két osztályba nem voltak besorozhatók, feltéve ha azok nem romlottak vagy nem rohadtak. Mind a 3 osztályban megkülönböztetünk 2,2¼, 2½, 2¾ 3,3¼, 3½ colosakat, vagy ennél esetleg nagyobbakat is. Fontos, hogy a minőségnek megfelelően az egyforma nagyságuak az átválogatásnál mindig egy ládába kerüljenek. Az átválogatás és az osztályozás után minden egyes ládára olvasható helyen rá kell irni a fajta nevét, minőségét és a nagyságát. A tároló helyiség mindenkor hűvös, sötét de jól levegőztethető helyiség legyen.

A termő gyümölcsösöket trágyázni kell.

2—3 évenként 120—150 q istállótrágyát adjunk a gyümölcsösünknek kat. holdanként. A trágyát a fakezelés és permetezés után a talajon szét szórjuk, majd a talajba beszántjuk, vagy beássuk. Az istállótrágyán kivül használhatunk egyéb szerves trágyát is (pl. sertés, baromfi, juh) de ezek használatánál vigyázni kell, mert igen erős trágyák és könnyen megégetik a gyümölcsfa gyökereit. Erősebb trágyák lévén, tehát belőlük kevesebb is kell mint az istállótrágyából. Ha mészben szegény a talaj, ugy célszerü a talajt meszezni. A mészszegénységtől függően 4—8 q égetett meszet, előzetesen szétmálasztva, szórunk szét kat. holdanként, majd azt a talajba sekélyen beszántjuk. Szuperfoszfátból kat. holdankint 80—150 kg-ot használunk.

Piac

Mi a hir a nemzetközi gabonapiacon?

A nemzetközi feszültség elmultával a gabonapiacon az árak olcsulnak. Igaz ugyan, hogy Amerikában egyelőre tartják az árakat, azonban ennek nagyon kevés hatása van az európai piacokon uralkodó árakra. A gabonapiacon uralkoló barátságos hangulat következtében a romániai gabonakereskedők remélik, hogy Angliába huszezer vagon buzát fognak közelebbről kiszállitani. Megjegyezzük, hogy Angliába már eddig is nagyon sok gabonát szállitottak ki román gabonakereskedők.

A külföldre való buzaszállitásnak egyelőre akadálya, hogy a kiviteli jutalmak előlegezésére nem áll megfelelő hitel rendelkezésre. A külföldi buzaszállitmányok lebonyolitásához ugyan is hetek kellenek és a kereskedők nicsenek abban a helyzetben, hogy ezt az összeget előteremtsék.

Németország és Olaszország Ázsiában vásárol buzát.

Nagy meglepetést keltett a romániai gabonakereskedők körében, hogy Németország és Olaszország, amely államok eddig legjobb vásárlói voltak a román buzának, Iránból vásároltak nagymennyiségü buzát, még pedig készpénz fizetés ellenében.

Igazolvány nélkül lehet szállitani a kukoricát.

Ismeretes, hogy kormányrendelet következtében a kukoricát csak olyan igazolvány mellett szállithatja a vasut. amely igazolja, hogy a kukorica száraz minőségü. A vasut igazgatósága most rendeletet küldött a vasuti állomásokhoz, amelyben utasitotta az állomások vezetőit, hogy a kukorica szállitmányokat minőségi és nedvességi igazolványok nélkül vegyék fel és irányitsák a rendeltetési helyre.

Terményárak Brassóban.

Buza 410—430, rozs 310—330, sörárpa 400—420, takarmányárpa 320—340, zab 440—460, kukorica 340—390, lencse 700—800, fehérpaszuly 1000—1200, krumpli 180—220 lej mázsánként.

Rétiszéna 150—155, préselt széna 180—185, szalma 75—85 lej mázsánként.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Mulatságaink

NOVEMBERI ÉNEK.

Még hullanak itt-ott a fákról
A fonnyadtarcú levelek.
Az ősz fagyosdalát dalolja
És jól esik már a meleg.

De hogyha jóság tiszta fénye
Melengeti a szíveket,
A zuzmarás, hideg napokban
Sem hagy el majd a kikelet.

Csak arra gondolj mindig, egyre,
Hány árva könnye megered,
Mert a hideg, sötét szobában
Hiába kér kis kenyeret.

Csak arra gondolj mindig egyre,
Hogy sír a pinty, a cinege,
Nyiss ablakot s morzsát, magot szórj
A fagyos földre ide le.

Csak arra gondolj mindig, egyre:
Az úton rongyos vándorok.
Közülök, hogy hány, tudja isten,
Éhségtől roskad, tántorog.

Ki embereknek, állatoknak
Szívből ruhát ad, kenyeret,
Arra vigyáz az Úr örökké,
Reá áldólag nap nevet —
Övé az örök kikelet.

Feleki Sándor.

Krasznahorka büszke vára.

Tótul azt jelenti: „gyönyörü erdőcske", hanem ez a név nem illik rá, mert egy mészkő sziklás hegyen áll, mely éppen nem türi meg a fát, hanem kopáron fehérlik a messzevidéknek.

A vár keletkezését igy mesélik kukoricahántás közben a gömörmegyei öregek:

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy gazdag juhász ezen a tájon, de olyan gazdag volt, hogy nem tudott az aranyaival mit csinálni.

A gazdagsága onnan lett, hogy mikor egyszer a nyáját legelteté a Somhegyen, nagy rakás aranyat talált és egy követ. Hazavitte az aranyakat, a követ pedig odaadta a gyerekeinek, hogy játszadozzanak vele.

Később észreveszi, hogy a kő világit éjjel.

— Hm, ez jó lesz, — gondolá — legalább nem kell fáklyát égetni!

S elvette a követ a gyermekektől.

A követ azonban meglátta egy izmaelita nála s meg akarta tőle venni.

Száz dénárt igért érte.

— Nem adom a követ pénzért, mert pénzem van, hanem odaadom egy borjas tehénért.

Az izmaelita elhozta a tehenet, de a juhász gyerekei nagyon szerették a követ, hát igy szólott:

— Nem adom oda a követ a tehénért sem.

— Hát tudod mit, — mondá az izmaelita — egy egész gulyát adok érte.

Szeget ütött most a juhásznak a fejébe ez az igéret s miután ezentul minduntalan kérték, csalogatták tőle a követ a környéken lakó bérlők, és még messze földről is jöttek e végből hozzá ravasz kalandorok, belátta, hogy a követ nem tarthatja tovább magánál, mert megölik érte, hanem hát ha már igy van, elviszi ajándékba magának a királynak.

Ült pedig a trónon ekkor IV. Béla király.

Ehhez ment a juhász s átadta neki a követ, hogy jó lesz vele játszani a királyi gyerekeknek.

Béla király megörült a kőnek, mert gyémánt volt s olyan nagy darab, hogy ki sem lehetett mondani az értékét.

Nagy tisztességgel látta vala el a juhászt s tetszésére bizta, hogy kérjen tőle valamit.

— Csak azt engedd meg királyom, hogy hét juhaklot épithessek magamnak a földeidre.

No, ugyan ezt a csekélységet miért tagadta volna meg a király a szegény juhásztól.

Hazament a juhász s hét várat épitett a talált pénzen: Tornát, Cseszneket, Berzetet, Sólyomkőt, Pelsőcöt, Szádvárt és Krasznahorkát. Tudom megörült nekik a király, mert bizony szükség volt rájok nemsokára.

A juhászt Bebeknek hitták s nevével sokszor sok századon át találkozunk a történelemben.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

IV. Béla óta egész Ferdinándig mindig a Bebek családé volt Krasznahorka. Együtt támadt e család e várral s mig csak élt, mindig övé volt.

Pedig nehéz harcokat kellett itt vivni nem egyszer. Legnevezetesebb ezek közt, midőn Bebek Ferencet az 1556-iki országgyülés Ferdinándtól való elpártolásért számadásra hivta fel s ő meg nem jelenvén, számüzetésre itélték s ellene Detrik és Pukheim vezéreket küldték teljes hadi felszereléssel s több mint ötezer katonával.

1556-ban kisasszony-napja előtti vasárnapon, a várbeliek kitörtek az ostromlókra s azokat szétverték s egész Rozsnyóig kergették, ágyuikat s hadi felszerelvényeiket elfoglalva.

Sokáig is volt gunyszó az osztrák-pártiakra országszerte: „Mikor megyünk Krasznahorkára?“

A Bebekek után a koronáé lett a vár és királyi kapitányok védelmezték. 1575-ben Andrássy Péter uramat találjuk ott parancsnoklón, ki Erdélyben valami praktikába keveredett Báthory István fejedelem ő nagysága ellen s rengeteg javaitól megfosztatván, Magyarországra menekült s itt Rudolf király, mint „ideiglenes alkalmazást“ adta neki e várkapitányságot.

De az Andrássy-családnak nagyon megtetszett ez a hely s az „ideiglenességből“ olyan „véglegesség“ lett, hogy még mai nap is az Andrássyaké a lakható vár.

Természetes, hogy ennek a megtartása ezentul se volt kényelmes dolog. A kuruc csaták nem zajlottak le nyomtalanul fölötte se. Hol a kurucok lőtték, hol a labancok, amint ezek voltak künn vagy benn. Kétszer is meg volt cserélve a szerep!

Egyszer a Thököly ellen küzdő Schulcz tábornok egy álló esztendeig tartotta megszállva nagy haddal s még sem vehette be, mig a vár ura aztán hallotta Thököly bukását, maga is átment az udvar hűségére.

Jó Rákóczy Ferenc kurucai egy pár év mulva megint csak benéztek s harcoltak benne.

Hanem aztán ez „utolsó“ is volt.

Azóta mély csend van Krasznahorkán. A harcos idők jeléül legfeljebb néhány ócska ágyu ásit ott a várfokon.

Jó is ez a csend ott.

A vár egyik szobájában üveg koporsóban egy szép asszony fekszik fekete ruhában, Andrássy Istvánné Serédy Zsófia. S az a szép asszony még sem tud egészen elaludni, még se tud elporladni.

Csodának mutogatják a holttetemet, mely közel kétszáz éve lesz már, ott fekszik mereven, de azért ugy néz ki, mintha csak tegnap temették volna oda. A ruha elporlad rajta időnként, uj fekete ruhába öltöztetik ujra, de ő nem tud elenyészni, porrá lenni... mintha várna valakire az örök hulla...

Mikszáth Kálmán.

Kassa multjából.

Kassa keletkezésének története ismeretlen. Helyén már a népvándorlás korában telep volt, mert határában azon korból való sirokra akadtak. A magyar történelem csak a XIII. század első felében kezdi emlegetni Kassát. Akkor még két szomszédos, Kassa és Fel-Kassa nevü falucskából állott. Később a két falu egyesült, városi rangra emelkedett iparos telepesekkel népesült be, kik az Árpádok korában folyvást szivárogtak erre a vidékre. Első, IV. Bélától 1249-ből való szabadalomlevele királyi falunak mondja s már régibb szabadalmat is erősit meg. Azon tul V. István, Róbert Károly, Nagy Lajos és Mátyás királyoktól ujabb szabadalmakat nyert s egyre emelkedett fontosságban már helyzeténél fogva is, amennyiben érintkező pontja volt az Al- és Felföld forgalmának, majd pedig a XIV. század elején védőművekkel vétetvén körül, valóságos kulcsa lett e részen Felső-Magyarországnak. 1347-ben szabad kir. várossá emeltetett árumegállitó és vásártartó joggal. Tekintélyét nem kevéssé növelte az, hogy ámbár még nem volt megyei székhely, Abauj- és Sárosmegye nemesei 1335 óta gyakran tartották benne gyüléseiket.

Kassa nagyobb fontosságu szerepe és nagy eseményekben gazdag mozgalmas élete főleg a XVI. században kezdődik. A reformáció Kassán vert először gyökeret, onnan indult ki az uj tanok irodalma is, de viszont az ellenreformáció is itt lépett föl. Belgiojoso királyi vezér 1604-ben karhatalommal elve-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

ién a protestánsoktól más templomokon kivül a Szent Erzsébet egyházat, ezzel az akkor még legnagyobb részt protestáns várost arra inditotta, hogy Bocskay erdélyi fejedelemnek a nemzeti és vallási szabadság érdekében ép akkor kibontott zászlajához csatlakozzék. Ettől kezdve Kassa története szoroan egybekapcsolódik a nyomban bekövetkezett százados szabadságharcokkal, melyek viharai közben tömérdek viszontagságot állott ki. Bocskay ugyan 1606-ban Kassán meghalt, de Bethlen Gábor itt országgyülést tartott a magyarság sérelmeinek orvoslására és szintén Kassát tette meg felső-magyarországi hadjáratainak fő hadiszállásává. Aztán a linci békekötés értelmében I. Rákóczi György erdélyi fejedelem birta. Abaujmegye ebben az időben tette át székhelyét Göncről Kassára. Szintén ekkortájban állitotta föl Kisdy Benedek egri püspök az egyetemnek nevezett akadémiát, mely azonban megszünt, mielőtt életre valóvá fejlődhetett volna. Rákóczi György halála után (1648) önként meghódolt a város a királynak, abban a reményben, hogy valahára köz- és vallási béke visszatér falai közé. De III. Ferdinánd alatt a vallási villongások ismét lángra lobbantak, amit szintén rémuralommá fokoztak az akkori katonai parancsnokok: Spankau, Strassoldo és Kobb Farkas Frigyes. Ekkor jelent meg hadaival Kassánál Thököly Imre, ki a várost 1682-ben ostrom alá fogta és be is vette. 1687-ben Caraffa eperjesi vértörvényszéke éreztette kegyetlen hatalmát Kassával is. 1704-ben II. Rákóczi Ferenc hadai vették be a várost. 1706-ban Rabutin vezér romboló ostrommal támadta meg, de nem tudta hatalmába ejteni. 1711-ben ujabb ostrommal támadtak a császáriak a városra, de Kassa csak a szatmári békekötés előtt hajolt meg. Nagy időbe került, mig a város a viszontagságokat annyira kiheverhette, hogy lehanyatlott ipara, kereskedelme és minden téren való müvelődése ismét föllendülhetett, de régi ipara, melynek különösen az ötvösség messze földön nagy hirü disze volt, nem ujult föl többé. Századunk első tizedeiben igen nagy hasznára vált Kassának, hogy a megyei és felföldi nemesség mind nagyobb számmal költözött részint részint telelni, állandó lakóul is a városba. Ez emelte ekkor Kassát a magyar irodalom és szinészet főhelyévé és ez adta meg a lökést azóta folytonos szellemi és anyagi emelkedésének.

Komárom vára.

Komáromnak legfőbb nevezetessége a várost teljesen körülzáró vár. A néphagyomány, meg a költői képzelődés bevé-

hetetlennek mondják e várat, melynek falaira — szerintük — ellenség nem hágott, s ennek jelképe az egyik bástya élén álló, kőből faragott s koszorut tartó nőalak, a hires „Komáromi szűz".

Minden magyar ember jegyezze jól meg, hogy a magyar egyházak biztositó intézete a
„MINERVA" Biztositó Részvénytársaság
tehát magyar kötelesség biztositását ide átadni.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Apróságok • Adomák

Mennyi szőlőből lesz bor?

A földön 18 millió hold szőlőt művelnek. Ezen a területen évente 200 millió mázsa szőlő terem. Ebben a szőlőben 40 millió mázsa cukor van, ami az emberiség táplálását szolgálhatná, ha nem erjesztenék át szeszszé. A cukor az emberiség legfontosabb táplálékai közé tartozik. Az emberiség évente 250 millió mázsa cukrot fogyaszt el. Ebből 158 millió mázsa a forró földövön termő cukornádból készül, 92 millió mázsa pedig répacukor. Tekintettel arra, hogy mint emlitettük, a szőlőben 40 millió mázsa cukrot nyerhetne az emberiség, megállapitható, hogy a szőlőben levő cukor segitségével az emberiség cukorszükségletének tekintélyes részét lehetne fedezni. Sajnos, ez csak nagyon kis mértékben történik, a szőlőnek nyersen való elfogyasztása által.

Négyszögletü tojás.

Amerikában a különösségek hazájában ujabban nagy keresletnek örvendenek a négyszögletü tojások. A négyszögletü tojásokat az Északamerikai Egyesült Államok földmüvelésügyi minisztériumának kisérleti állomása szabadalmaztatta. Hosszas kutatás és kisérletezés után megállapitották azt a takarmányozási rendet, amely mellett a tyukok lágyhéju tojást tojnak. Vigyáznak arra, hogy a takarmányok mészszegények legyenek. Igy a tojásoknak nem képződik kemény mészhéjuk. A A lágyhéju tojásokat négyszögletü formába préselik és héjképző anyaggal vonják be. A héjképző anyag könnyü és nagyon ellenálló. Az ilyen módon elkészitett tojás könnyen csomagolható és szállitható s kitünően raktározható. — Amerikában máris nagy népszerüségre tett szert a négyszögletü tojás.

Milyen lesz az óriási repülőgép?

Amerikában már évek óta foglalkoznak óriási utasszállitó repülőgép tervezésével, amely száz utast tudna szálliani. Egy amerikai mérnök most véglegesen elkészitette az óriási repülőgép tervét. Az uj gép hat motoros lenne és a hat motor összesen kilencezer lóerőt képviselne, óránként 320 kilométeres sebességgel haladna. A gép mintáját elkészitették és különféle müszaki próbákat végeztek a mintán. Az eredmény nagyon jó volt és igy rövid időn belül felépül az uj óriási gép.

Orvosnál.

— Mondja, doktor ur, a cukorbaj veszedelmes betegség?

— Az a körülményektől függ — ad kitérő választ az orvos.

— Minden kimélet nélkül adja meg az őszinte választ doktor ur, mert a férjemről van szó! — feleli az asszonyság.

Felrobbant a lengyelek sztratoszféraléggömbje. A varsói egyetem professzorai elhatározták, hogy megdöntik az amerikai Stevens sztratoszférarepülő rekordját „Lengyelország Csillaga", a modern sztratoszféraléggömb segitségével. Minden előkészület megtörtént a felszálásra, mikor a léggömb váratlanul felrobbant, majd kigyulladt. A robbanás következtében meghiusult sztratoszférarepülési rekordkisérletről közöl érdekes, képekkel illusztrált cikket **Tolnai Világlapja** uj száma

Aratás és cséplés után a következő évi termésre készitjük elő a talajt. A jó gazda szorgalmasan gondozza földjét, mert a jól táplált föld sokkal több és jobb termést ad. A talajmüvelésre, forgatásra és trágyázásra szakszerüen tanit meg

Dr. Nagy Endre és Dr. Szász Frenec

GAZDATUDOMÁNY

című közel 700 oldalas számos magyarázatokkal diszitett teljes gazdasági szakkönyve.

A „Magyar Nép" előfizetői számára a könyv kézbesitési dijjal együtt csak **80** Lei, a bolti ár egyébként 90 Lei. — A rendelés összegét kérjük előre beküldeni, mert az utánvételes postázás lényegesen többe kerül. — Megrendelhető a „Magyar Nép" kiadóhivatalánál Cluj, Strada Baron L. Pop 5. — Igyekezzen mindenki mielőbb megszerezni a **GAZDATUDOMÁNY** című könyvet!

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Tanácsadó

Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorulnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadásért fizetnünk kell, felkérjük olvasóinkat hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek 10 lejt, (orvosi tanácsokért 30 lejt), könnyebbség okáért bélyegben. A tanácsadás költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még külön portódíj is beküldendő. Csak azokra a levelekre válaszolunk, amelyekhez a 20 lej is csatolva van. Fenntartjuk azonban azt a jogot, hogy olyan levelekre, amelyek közérdekűek, a választ lapunkban adjuk meg.

K. I. A besztercei szilva gyakran csak 6—8 év mulva fordul termőre. Tekintettel arra, hogy mint irja, fái jelenleg hétévesek és nem teremnek, aggodalomra nincs még oka. Sőt az se aggassza, ha az első gyümölcsök nem lesznek szépek, mert mint lapunk egyik előző számában is jeleztük, *a fiatal gyümölcsfák első terméséből nem lehet végleges ítéletet mondani.*

Z. M. Panaszkodik, hogy a három évvel ezelőtt ültetett bazsarózsája nem akar nyilni. A leirásból csaknem teljes bizonyossággal megállapitható, hogy a bazsarózsa azért nem nyilik, mert helytelenül volt ültetve, igy tehát a következőket ajánljuk: a bazsarózsatövet ássa ki és ültesse ugyanarra a helyre viszsza, de magasabban, mint ahogy állott. Ha ugyanis a bazsarózsa mélyen van ültetve, nem virágzik, vagy virágai satnyák és aprók lesznek.

K. M. A szekrényben levő nedvességet megszüntetheti a következő módon: horgany lemezből készült dobozba tegyen klórkáliumot. Ez az anyag magába szivja a szekrényben lévő vizet. Időnként vizsgálja meg a klórkáliumot, hogy nem szivott-e igen sok vizet magába? Ha azt tapasztalná, hogy a szer átnedvesedett, ki kell cserélni. Ilyen módon nemcsak a ruhás szekrény, hanem kisebb helyiségek levegőjét is szárazzá lehet tenni.

F. Gy-né. A rahát, arabszó. Azt jelenti, nyugalom, jó kedv. Nálunk a rahátot törökpuliszkának nevezik. Arab eredetü édesség és azt tartják róla az arabok, hogy elfogyasztása jókedvüvé és nyugodttá teszi az embert. Készitése házilag körülményes. Kivánsághoz képest azonban a következőkben adjuk készitési módjának leirását. Finom rizskeményitőből csirizt főznek. Ehhez cukrot vegyitve, addig dolgozzák, amig kemény anyaggá válik. Rózsaolajjal izesitik s esetleg mandulát vegyitenek bele. Hangsulyozzuk, nem érdemes házilag készziteni!

A. L. A jégverem épitésénél a legfontosabb szabály, hogy álljon vizmentes területen. Tehát lehetőleg olyan domb oldalára épitse a jégvermet, amelyen nincsenek vizerek, vagy ninesen forrás. A nedves helyre épitett jégverem ugyanis megtelik vizzel és a jég nem áll el benne. A jégverem oldalait rakja ki terméskővel és jó vastagon fedje be szalmával, mert ez rossz hővezető lévén, megakadályozza melegben a jégverem felmelegedését. Az ajtót ugy kell épiteni, hogy hosszu csatornán át lehessen a jégverem belsejébe jutni. A csatornát mindig gondosan el kell dugni szalmával. Igy a meleg nem hatol be a jégverembe és egész őszig lesz jege.

G. Z. A borz husa ehető, amint azt a németországi szakácskönyvek bizonyitják. Azokban le van irva, hogy a borzhust éppen ugy el lehet készziteni, mint a nyulhust. Szoktak a németek borzból olyan módon pörköltet készziteni, hogy disznóhussal vegyitik össze.

Többeknek. Lapunk mai számának gazdasági rovatában táblázatot közlünk a november 15-én esedékes konverziós részletekre vonatkozólag. A közölt táblázat adatai alapján az érdekeltek könnyen kiszámithatják, hogy november 15-én milyen összeget kell fizetniök?

B. K. A magyar lakósok azon törekvése, hogy gyermekeik magyar nyelven is tanulhassanak az iskolában kétféleképpen kisérelhetik meg elérni: vagy ugy, hogy az ott müködő állami iskolánál a magyar tagozat beállitását kérik, vagy állitanak fel magyar nyelvü felekezeti iskolát az illetékes hatóságok hozzájárulásának kieszközlésével.

Amint a levélből látjuk, a mai helyzetben az első mód alkalmasabb. Ezt olyformán lehet megkisérelni, hogy a község vezető embereiből egy küldöttséget állitanak össze (mondjuk 4—5 ember) s ez a küldöttség egy ügyesen megszerkesztett román nyelvü kéréssel bemegy a vármegyei revizorátushoz s szóval is, meg a kérvény beadásával is kéri ott, hogy eszközölje ki a nemzetnevelési minisztériumnál, hogy az állami iskola mellett szervezzen magyar tagozatot, melyben legalább annyi órán át tanitsák a magyar nyelvet, hogy a gyermekek négy osztályban, négy éven át megtanuljanak magyarul irni és olvasni. A küldöttség akár egyidőben az első alkalommal, akár máskor adjon be személyesen ugyanily irányu kérést a megyei főispánnál is, sőt nem ártana eljárni a gyulafehérvári inspektorátusnál is, mely az iskolaügyeket intézi.

A kérés elintézését egyszerkétszer valaki személyesen ujból és ujból is kérje. Ha látják, hogy nincs siker, még meg lehet kisérelni azt is, hogy a kerületi kormányzóhoz forduljon a küldöttség szintén ugyanolyan kéréssel. Nagyon jót tenne az ügynek, ha a község tanácsülése is hozna e kérdésben kedvező határozatot. Ezért meg kellene nyerni az ügynek a jegyzőt s a primpretor urat is.

Szerintünk ez a legegyszerübb és leggyorsabb eredményt igérő eljárás volna, ha az ügyben valamelyik irányadó hatóságnál tudnának jóakaratu támogatást nyerni.

A második mód — a felekezeti iskola beállitása már nehezebb.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Itt t. i. sok előfeltétel szükséges, ami nélkül hozzá sem lehet fogni. Mindenek előtt szükséges, hogy az illetékes hitvallás püspöke hozzájáruljon, ami csak úgy történhetnék meg, ha az egyházközség biztositaná az iskola fenntartásának összes költségeit. Aztán szükséges megfelelő egészséges épület, ahová a gyermekek járnának stb. Még igy is azonban csak hosszabb idő után lehetne az iskolának müködési engedélyt szerezni ez igy is nehéz, ha már állami iskola van a községben. Ily kérdésben különben részletes felvilágositást adna szükség esetén az illetékes püspöki hatóság.

Szerkesztői üzenetek

Alább felsoroltaknak köszönetet mondunk a bejelentett uj előfizetőkért.

K. F. Nagygalambfalva. E. M. Bonchida. O. K. Székelyszenterzsébet. F. I. Kispulyon. K. J. Gilvács. B. A. Székelyszállás. C. I. Mezőterem.

ELŐFIZETŐINKHEZ! Előfizetőink tudomására hozzuk, hogy miként a megelőző években, ugy 1939. évre is kiadunk egy könyvnaptárt, Erdélyi Magyar Naptár cimen. Ezt a könyvnaptárt mindazon előfizetőinknek megküldjük, illetőleg átadjuk, akik előfizetéseikkel 1938 december 31-ig rendben vannak. Tekintettel arra, hogy a naptár összeállitása már megkezdődött, ennélfogva felhivjuk minden hátralékos előfizető figyelmét arra, hogy gondoskodjék a még fennálló és folyó év végéig szóló hátraléka kiegyenlitéséről, mert ha ez megtörténik, minden külön értesités nélkül teljesen ingyen megkapja a jövő évre szóló tartalmas könyvnaptárunkat.

N. F. Erdőfüle. A könyv beszerzése ügyében forduljon a „Minerva“ könyvkereskedéshez Cluj, Str. Reg. Maria 1. Rádió vásárlásánál lapunkra való hivatkozással irjon Lápossy müszaki vállalathoz Cluj, Str. Gh. Baritiu 1.

Felhivás! Felhivjuk a Szatmár városában levő előfizetőink figyelmét, hogy előfizetési dijaikat Ferenczy Béla megbizottunkhoz Szatmár, Str. O. Iosif 8. kifizethetik, aki majd a dijakat hozzánk eljuttatja.

Maros, Krassószörény és Kolozs megyékben megbizottaink felkeresik a hátrálékosokat, hogy a dijakat beszedjék. A hátrálékosok gyüjtsék össze a pénzt, hogy ha megbizottunk felkeresi őket, azonnal kifizethessék tartozásaikat.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk!

B. F. Csikszenttamás 150, M. F. Toldalag 150, Sz. I. Szamosujvár 155, Cz. J. Kézdimártonfalva 150, Id. Sz. J. Kovászna 155, I. D. Nagyajta 155, V. F. Lukilencfalva 155, N. M. A. Csikfalva 105, B. B. Parajd 150, L. P. Micske 300, K. F. Berettyószéplak 155, F. S. Felsővisó 155, M. M. Simánd 155, M. J. Géres 155, M. J. Belényesujlak 175, F. J. Dicsőszentmárton 100, P. I. Vajdaszentivány 150, R. I. Avasfelsőfalu 300, S. D. Mezőörményes 80, S. S. Nyárádkarácsonyfalva 120, Sz. M. Székelyszenterzsébet 150, F. P. Majlátfalva 155, K. Á. Nagybánya 155, B. J. Szováta 155, özv. V. S-né Mezőbánd 155, ifj. N. D. Mezőbergenye 155, H. V. Noszoly 70, M. M. Mezőtóhát 235, K. B. S. Élesd 155, R. P. Apatelek 155, L. P. Nagypestény 155, N. J. M-é Patakháza 155, Dr. K Zs. Sándorhomok 155, S. I. Szováta 85, Sz. F. Középfalva 155, Cs. B. Ant. 100, S. A. Mezőzáh 150, özv. K. Gy-né Szilágyzovány 175, Sz. M. L. Gernyeszeg 155, M. E. Széphely 150, N. J. Kohóvölgy 120, A. G. Fugyivásárhely 155, J. S. Riv 155, R. F. Kézdivásárhely 155, Cs. S. Gátalja 150, N. L. Homorodalmás 150, V. M. 155, J. S. Rév 155, R. F. Kézdivá-Szamosujvár 150 Lej.

Apróhirdetések

Minden szó 4, vastagabb betüvel 8 lej. Legkisebb hirdetés 50 lej. Állástkeresők részére 20 szóig 40 lej. Előfizetőinknek minden szó 3, vastagabb betüvel 6 lej. Az apróhirdetési dij előre fizetendő. Jeligés leveleket csak a portó beküldése esetén továbbitunk. Ugyszintén az érdeklődésekre is csak ugy adunk választ, ha a válasz lev. lapot mellékelik, vagy bélyegben küldik be a portóköltséget.

Kertész tanulónak felveszünk székely fiut, zöldség, virág tenyésztésben elsőrendü kiképzést nyer. Gáspár kertészet, Hoghiz-Olthéviz, jud. Târnava-Mare.

Laptulajdonos: Magyar Nép R. T. Főszerkesztő: Gyallay Domokos. Felelős szerkesztő és ügyv. igazgató: dr. Szász Ferenc.

Erdély legjobb mezőgazdasági és közgazdasági szaklapja a

MEZŐGAZDASÁGI SZEMLE

Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Kolozsvár, Str. Baron L. Pop 5 szám.

Előfizetési dija egész évre csak 80 lei.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Színielőadás Váralmáson.

Váralmás magyarsága példaadó bizonyitékát adta az összetartó és komoly művelődési munkának. Nemrég épitették fel a szép kulturházat most pedig közadakozásból megépitettek a kulturház nagytermében egy szép tökéletes szinpadot, izléses kuliszákkal és függönnyel, mely megelégedésére válhatna bármely szintársulatnak. A szinpadot Mihályi Barna rajza és terve szerint készitették: Mihályi Barna és Both Ferenc. Az izléses kivitelért és fáradságos munkáért nagy elismerés illeti mindkettőjüket. Október 15. és 16-án volt a szinpad felavatása Ujházi-Kellér: „Érik a buzakalász" cimü zenés vigjátékával. A szereplők voltak: Kapusán Ilona, Mihályi Barna, Sáfár István, Starcz Istvánné, Szacsvay Margit, Both Ferenc, Szilágyi János, Varga J. István és Borbély Erzsébet. A mükedvelők mindegyikét dicséret illeti a tehetséges és ügyes játékért, melyet igazi elismeréssel fogadott a közönség. A rendezés fáradságos munkáját nagy hozzáértéssel Mihályi Barnáné, volt tanitónő végezte.

Forronganak az arabok!

Az angol rendfenntartó hatóságok mindent elkövetnek, hogy megakadályozzák Palesztinában az arab szabad csapatok pusztitásait. Az arabok azonban ennek ellenére tovább forronganak. Haifa közelében az arab felkelők egy narancsültetvényt teljesen elpusztitottak. Kétezer narancsfát semmisitettek meg. Jeruzsálem közelében felgyujtottak egy épülőfélben levő állami kórházat. A kórház leégett. Az események következtében az angol hatóságok ismételten megszigoritották az eddig foganatositott rendszabályokat. Képünk azt ábrázolja, hogy angol katonák arab felkelőket kisérnek fogságba.

Tanuld meg!

Ökör-szájkosár, mint baromfietető.

A baromfi téli takarmányozásában nagy sulyt kell fektetni a háztartásban található zöldség hulladékok káposztalevél, krumplihéj stb. felhasználására. Ha ezeket a hulladékokat rendes szokás szerint a baromfiak elé szórjuk, a sárba taposssák, összepiszkitják és nem eszik

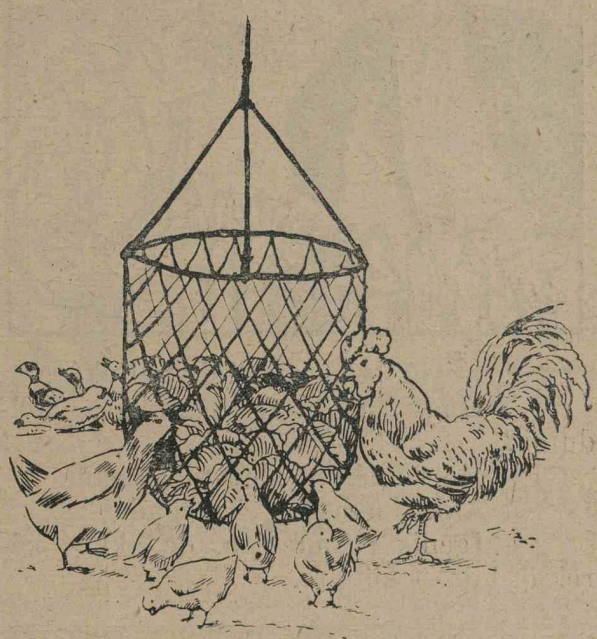

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

A pacsirta nem szól immár,
Nap is felhők halmain jár,
S kit nem kisért az ősz árnyo,
A telet az vigan várja.

meg. Kitünő etetőkészüléket készithetünk ökör-szájkosárból. A ritkafonatu drótkosárba behelyezzük a hulladék anyagokat és olyan magasan függesztjük fel a szabadban, vagy az ólban, hogy a baromfiak elérhessék. Igy anélkül tudják az eleséget csipegetni, hogy abból valami is kárba menne.

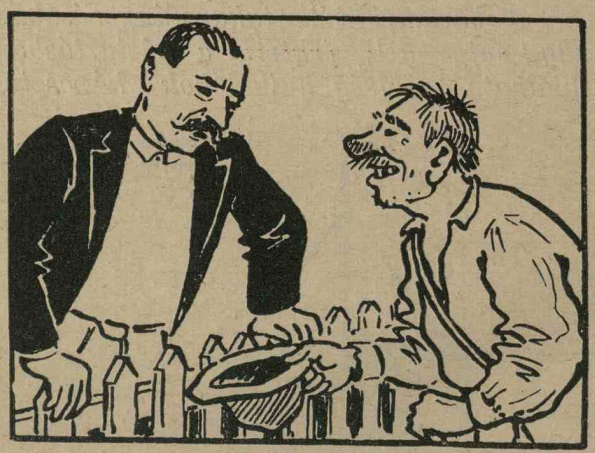

— Kérek szépen öt lejt pálinkára.

— Hogy mersz te pálinkára koldulni?

— Mert anélkül nem tudok élni.

— Akkor akaszd fel magad.

— Igenis parancsára, de akkor kérek öt lejt — kötélre.

A magyar diszités alapformái.

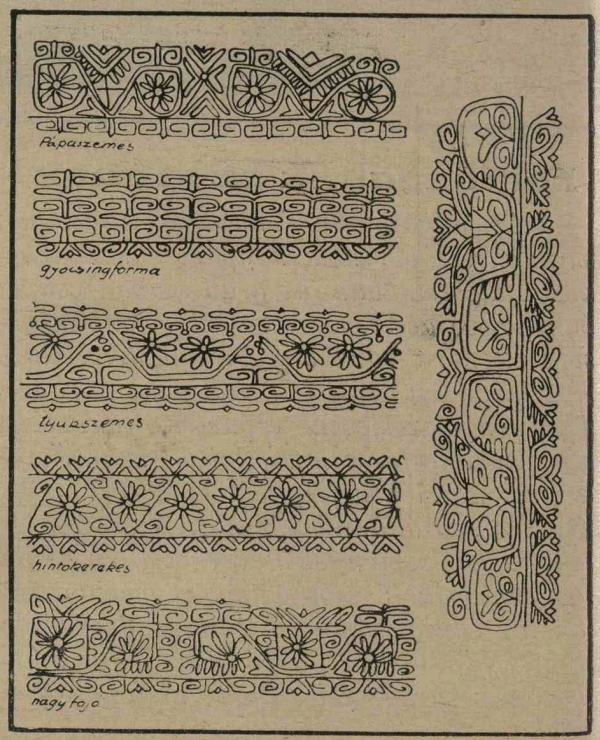

A kalotaszegi irásos diszités nagyon divatos kézimunka napjainkban. Nehány számunkban megint foglalkozni fogunk ezekkel a diszitésekkel. Ma megint eredeti nevükkel jelzett sordiszitéseket adunk.

Biztositsatok a „MINERVA“ biztositó intézetnél!

BUN DE IMPRIMAT. — Kiadja a „Magyar Nép“ R. T. Cluj, Str. Baron L. Pop 5. — Nyomia a Minerva R. T. — 3003

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.